

Revisionsplan 2020

Version: 2020-01-27

Innehållsförteckning

1	Lag och god revisionsred anger revisionens uppdrag och innehåll	3
2	Revisionsprocessen	4
3	Riskanalysen är vägledande.....	5
4	Granskningsinsatser för 2020	6
4.1	Grundläggande och lagstadgad granskning.....	6
4.2	Granskningar av tillförlitlighet i system, rutiner och redovisning	7
4.3	Granskning av verksamhet, funktion och process.	7
4.4	Uppföljningar av tidigare granskningar	11
4.5	Förstudier.....	11
5	Revisorerna på Region Norrbottens hemsida.....	12

1 Lag och god revisionsred anger revisionens uppdrag och innehåll

Revisorernas uppdrag definieras i kommunallagens (KL) 12 kapitel. Där fastställs att revisorerna årligen ska granska all verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsred. Vidare framgår att revisorerna ska pröva om;

God revisionsred är de principer och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna vid kommunal revision. God red regleras inte i lag utan utformas och utvecklas av normbildare som t.ex. Sveriges Kommuner och landsting (SKL). God red kan sägas ta vid där lagstiftningen slutar. Med anledning av de successiva förändringar i praxis och tillämpning som sker har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) gjort en uppdaterad uttolkning och dokumentation av ”God revisionsred i kommunal verksamhet 2018”.

Skriften lyfter fram och förtydligar *revisorernas uppdrag* – ansvarsprövningen – och dess innebörd, samt *revisionsprocessen*, det vill säga revisionsarbetets innehåll.

När det gäller *uppdraget*, ska revisorerna *årligen* granska:

- all verksamhet som bedrivs inom nämnder och styrelser samt eventuella fullmäktigeberedningar;
- årsredovisningen, inklusive den sammanställda redovisningen som även omfattar verksamhet som bedrivs i andra juridiska personer;
- de kommunala företagen genom de revisorer och lekmannarevisorer som utses i dessa;
- revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Begreppen *årligen* granska *all verksamhet*, betyder att revisorerna för varje nämnd, styrelse och fullmäktigeberedning varje år ska granska och bedöma:

- Att verksamheten sköts på ett *ändamålsenligt* och från *ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt*, innebärande att:
 - Om verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten,
 - Att verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
 - Att styrelsen, nämnder och fullmäktigeberedningar har en styrning och uppföljning mot mål och beslut,
 - Att verksamheten bedrivs med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.
- Att *räkenskaperna är rättvisande* innebärande att:
 - redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning,
 - delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningsred.... om verksamheten lever upp till fullmäktiges mål och följer andra beslut, lagstiftning, avtal och föreskrifter, det vill säga dess effektivitet och kvalitet;

- Att *den interna kontrollen är tillräcklig* innebärande att det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner, som på en rimlig nivå säkerställer att:
 - verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv,
 - informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
 - de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

2 Revisionsprocessen

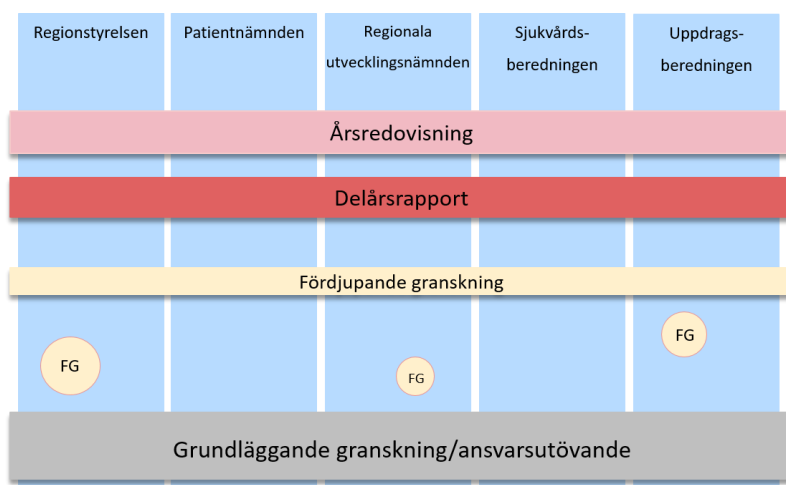
Den årliga revisionsprocessen omfattar ett flertal steg. Den börjar med en revisionsplanering som består av omvärldsanalys, riskanalys och upprättande av den årliga revisionsplanen. Därefter genomförs de i revisionsplanen fastställda revisionsinsatserna. Revisionsprocessen avslutas med att årets alla granskningar analyseras och bedöms. Då prövar revisorerna om styrelse, fullmäktigeberedningar och nämnder har fullgjort sina uppdrag. En revisionsberättelse upprättas som lämnas till fullmäktige. I revisionsberättelsen uttalar sig revisorerna om ansvarsfrihet bör tillstyrkas och om fullmäktiges mål för verksamheten har uppfyllts under året.

Revisionsprocessens grundstomme är *analys av väsentlighet och risk*, benämnd *Riskanalys*. Analysen ska föregå alla prioriteringar och urval, såväl i årlig revisionsplan som vid avgränsningar och preciseringar i de enskilda projektplanerna.

Utgångspunkten för revisionen är helhetssyn. Alla granskningsinsatser planeras och genomförs så att de stödjer varandra. De olika granskningsinsatserna under ett revisionsår planeras logiskt i tid för att revisionen ska bli effektiv. Varje granskning utgör en grund för planering av kommande revisionsinsatser och för den avslutande ansvarsprövningen.

Modellen nedan beskriver hur den årliga granskningen av regionens verksamheter ska planeras och genomföras under året. Syftet är att ge underlag till bedömningen av ansvarsfrihet för styrelsen, fullmäktigeberedningarna, och samtliga nämnder.

Bild 1. Principskiss över årlig granskning inom Region Norrbotten; Källa: SKL, God Revisionssed i Kommunal Verksamhet 2018; modifierad¹

¹ FG = Fördjupad granskning

3 Riskanalysen är vägledande

Alla delar av regionens verksamhet ska årligen granskas av revisorerna. De resurser som avsätts för revisionen måste dock prioriteras till de områden som revisorerna anser som mest angelägna. Grundläggande i revisionsprocessen är planeringen av revisionsinsatser. Enligt god revisionsledning inleds revisionsprocessen med en övergripande riskanalys som präglas av helhetssyn och aktualitet.

Riskanalysen är *revisionsprocessens grund* men också en kontinuerlig process inom revisionen. Under ett revisionsår kan det därför uppstå behov av revisionsinsatser som revisionen i sin initiala riskanalys inte kunnat förutse. Den riskanalys som genomförs under löpande år kan därför leda till revidering av revisionsplanen. Riskanalysen dokumenteras av revisorerna.

Riskanalysen har en tydlig koppling till revisorernas uppdrag och präglas av helhetssyn. En riskanalys består av två delar:

1. Identifiera vilka *risker* som finns inom väsentliga verksamheter, funktioner och processer, utifrån den kunskap som inhämtas från verksamheten och från omvärlden.
2. Göra en bedömning av *konsekvens* och *sannolikhet* dvs. hur allvarligt det är eller blir om risken realiserar samt hur troligt det är att risken inträffar.

Analysen ligger till grund för prioritering av revisionsårets granskningsinsatser. Meningen är att revisionsarbetet ska inriktas på sådana väsentliga områden där risker konstateras eller befaras, vilka kan påverka verksamhetens inriktning, förvaltning och redovisning eller påverka förtroendet för regionen som organisation. Ytterst ska revisorernas granskningsinsatser utmynna i den årliga revisionsberättelsen i vilken revisorerna ger fullmäktige underlag för dess prövning av ansvarsfrågan.

Regionens revisorer genomför därför en gång per år en övergripande riskanalys. Utöver de grundläggande granskningarna har 2020 års riskanalys lett fram till att ett antal fördjupade granskningar prioriterats för verksamhetsåret.

Därutöver avser revisionen också att genomföra ett antal förstudier. Förstudier genomförs där risken inledningsvis inte går att fastställa. En förstudie kan således leda till att risken bedöms så pass stor att en djupgranskning beslutas att genomföras, alternativt att risken visade sig vara låg och att en djupgranskning därför inte behöver prioriteras innevarande år.

En viktig del av revisionens arbete är också att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen tagit till sig kritik, synpunkter och förslag.

4 Granskningsinsatser för 2020

Nedan presenteras 2020 års revisionsplan. Revisionsplanen följer God Revisionsledning och fördelar de prioriterade insatserna på områdena:

- Grundläggande granskning
- Granskningar av tillförlitlighet i system, rutiner och redovisning
- Granskningar av verksamhet, funktion och process
- Uppföljningar
- Förstudier

4.1 Grundläggande och lagstadgad granskning

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Regionstyrelsens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Regionstyrelsens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Patientnämndens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Patientnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Regionala utvecklingsnämndens ansvarsutövande	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Regionala utvecklingsnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Sjukvårdsberedningens ansvarsutövande	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Sjukvårdsberedningens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Uppdragsberedningens ansvarsutövande	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Uppdragsberedningens ansvarsutövande är tillfredsställande.

Delårsrapport per augusti 2020	Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om delårsrapporteringen har upprättats enligt lagens krav och anvisningar från normerande organ samt om resultatet i delårsrapporteringen är förenligt med fullmäktiges mål för en god ekonomisk hushållning.
Årsredovisning 2020	Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, dess finansiering och den ekonomiska ställningen samt om årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

4.2 Granskningar av tillförlitlighet i system, rutiner och redovisning

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Resereglementets tillämpning	<p>Resereglementet gäller både för förtroendevalda, tjänstepersoner, uppdragstagare samt icke anställda som deltar i verksamhetsförlagd utbildning inom hälso- och sjukvården i regionen. Vidare finns regler kring utlägg med mera i samband med resor i regionens arvodesreglemente.</p> <p>Brister i tillämpningen och efterlevnad av regler och riktlinjer kan medföra risker för allmänhetens förtroende för regionen skadas. Vidare kan bristerna även ge negativa ekonomiska konsekvenser och att målsättningarna som fullmäktige beslutat om inte uppfylls.</p>

4.3 Granskning av verksamhet, funktion och process.

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Ekonomisk och verksamhetsmässig styrning	På verksamhetsnivå krävs att ledningen förmår balansera de ekonomiska förutsättningarna i form av tilldelad budget mot de behov och krav som respektive verksamhet har att svara upp mot. Under 2017 granskade revisorerna Verksamhetsplanering och –utveckling på verksamhetsnivå. Granskningens sammanfattande

	<p>bedömning var att RS i begränsad utsträckning hade säkerställt att tillräckliga stödfunktioner och -processer fanns för verksamhetscheferna kopplat till deras planerings- och utvecklingsansvar. Vidare att det i begränsad utsträckning var säkerställt att verksamhetsplaneringen hade förutsättningar att bidra till att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.</p> <p>Sedan granskningen genomfördes har regionens ekonomiska resultat i själva verksamheten fortsatt att försämrats och en betydande utmaning finns för regionen i att styra de olika delverksamheterna utifrån både ekonomiska och verksamhetsmässiga mål och förutsättningar.</p> <p>För säker ekonomi- och verksamhetsstyrning krävs tydlighet i styrsystem och –signaler, samt kontinuerlig uppföljning av verksamhet och ekonomi med fastlagda rapporteringskrav och –rutiner. Vidare är av intresse att belysa hur nyckeltal/normtal utformas och styr när budgetar och bemanning fastställs. Risk finns för att erfarenhetsvärden blir alltför styrande i stället för nya och aktuella beräkningar.</p>
<p>Intern kontroll - riskunderlag</p>	<p>Revisorerna har genom tidigare granskningar funnit brister i regionens system och rutiner gällande arbetet med riskbedömningar. Under senare år har regionstyrelsen på ett tydligare sätt visat bedömningar av risk och konsekvens i så kallade riskkartor. Revisorernas tidigare iakttagelser har dock pekat på låg mognad avseende att sammanställa och värdera risker inom organisationens samtliga delar.</p> <p>Den är av väsentlig betydelse att regionens internkontroll baseras på ett ändamålsenligt arbete med riskidentifiering och värdering. Vidare är det väsentligt att regionstyrelsen säkerställer att den interna kontrollen över riskbeskrivningar är tillräcklig.</p>
<p>Upphandling, inköp – fokus på materieförsörjning</p>	<p>Regionen upphandlar varje år varor och tjänster för betydande belopp. Bristfälliga rutiner vid upphandling och hantering av avtal riskerar leda till ekonomiska förluster och/eller minskat förtroende för regionen. Tidigare granskningar har bl. a visat att regionen inte haft en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av, och avrop enligt, avtal med externa leverantörer.</p> <p>Risker som finns kopplat tillmaterieförsörjningen är att det inte finns en övergripande kontroll över inköpen och</p>

	<p>hanteringen vilket kan leda till att onödigt mycket köps in eller att det förekommer svinn och rena stölder. Under hösten 2019 har det från andra regioner framkommit att byte av leverantör inneburit att förbrukningsartiklar inte har kunnat levereras i tid till de berörda regionerna. Det är således av stor vikt att vid upphandlingar ställa tydliga krav på leveranssäkerhet så att materielförsörjningen kan ske på ett robust sätt, samt att vid behov förena leveransproblem med vitesmöjligheter liksom att säkerställa att glapp i leveranserna inte uppstår vid ev byten av leverantörer.</p>
<p>Samverkan utskrivningsklara patienter</p>	<p>Ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (2017:612) trädde i kraft 1 januari 2018. En av förändringarna med den nya lagen är att kommunernas betalningsansvar, om ingen annan överenskommelse träffats, inträder efter tre dagar.</p> <p>Under 2018 genomförde regionens revisorer en förstudie avseende utskrivningsklara patienter där syftet var att kartlägga området utskrivning från slutna hälso- och sjukvård samt bedöma om behov av fördjupad granskning förelåg. Bedömningen var efter genomförd förstudie att en fördjupad granskning bör ske, men då tidigast under år 2019. En rekommendation om att överväga att göra en fördjupad granskning i samarbete med revisorer i länets kommuner lämnades.</p> <p>Om samverkan brister vad gäller utskrivningar kan det medföra risker för den enskilda individen samt risker att vårdplatser och andra resurser inom regionen inte kan nyttjas på avsett vis.</p> <p>Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om regionstyrelsen säkerställt att samverkan mellan de båda huvudmännen, region – kommun, är tillräcklig med avseende på utskrivningsklara patienter.</p>
<p>Standardiserade vårdförlopp</p>	<p>Regeringen och SKR har tidigare träffat en överenskommelse om en fyraårig satsning på kortare väntetider och minskade regionala skillnader i cancervården. Standardiserade vårdförlopp (SVF) utgår från en dansk modell. Vårdförloppen ska förkorta tiden mellan välgrundad misstanke om exempelvis cancer till start av första behandling.</p> <p>Granskningen tar sikte på om regionen har implementerat de standardiserade vårdförloppen i tillräcklig omfattning och följs de olika tidsspann som vårdförloppen anger? Förslagsvis görs en fallstudie för ex-vis en</p>

	<p>cancerform (eller ett fåtal vårdförlopp) som har sämre implementering/längre utredningstider än vad vårdförloppet anger.</p>
<p>Styrning av primärvård, avseende psykisk ohälsa</p>	<p>Personer med psykisk ohälsa ska ha samma tillgång till en jämlik, kunskapsbaserad, säker och tillgänglig vård och omsorg av god kvalitet som personer med somatisk ohälsa. Primärvården ska vara första linjens hälso- och sjukvård för mild till måttlig psykisk ohälsa, inklusive missbruk/beroendeproblematik. Vård och behandling ska i varje enskilt fall tillhandahållas på lämplig nivå i vårdkedjan.</p> <p>Granskningen syftar till att pröva om regionstyrelsens styrning av primärvården är ändamålsenlig så att behoven hos personer med psykisk ohälsa tillgodoses.</p>
<p>Patientsäkerhet – konsekvensanalyser</p>	<p>Av Patientsäkerhetslagen framgår att vårdgivaren fortlöpande ska bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. Vårdgivaren ska uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar och bedöma ev negativa konsekvenser. Under år 2018 granskade revisorerna i regionen patientsäkerhet vid förekomst av inhyrda läkare och av granskningen noterade revisionen att en stor majoritet av de tillfrågade verksamhetscheferna (78 %) svarade att riskanalyser rörande eventuella effekter för patientsäkerheten inte gjordes i samband med att inhyrd personal togs in.</p> <p>Utifrån bl. a resultatet av 2018 års granskning är det relevant att granska om regionstyrelsen säkerställer ett ändamålsenligt arbete med konsekvensanalyser avseende patientsäkerhet och om regionstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende detta.</p>
<p>Kris- och katastrofberedskap</p>	<p>Regionerna har viktiga uppgifter inom svensk krisberedskap, då de ansvarar för verksamheter som hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Detta gäller även i särskilt påfrestande situationer och krislägen, där verksamheterna kan få extra svåra problem med bemanningen. Med krisläge avses i detta avtal en sådan händelse eller händelseförlopp som avviker från det normala, som innebär allvarliga samhällsstörningar, kräver omedelbara insatser av en kommun, en region, kommunalförbund eller kommunalt företag eller flera i samverkan, och som medför omfattande eller avgörande påverkan på personalförsörjningen i den kommunala verksamheten.</p>

	Regionstyrelsen har under hösten 2019 reviderat följande styrdokument: 1) Regional beredskapsplan respektive 2) Riktlinjer för säkerhet. Det är därför väsentligt att granska hur dessa implementerats och efterlevs i verksamheten samt om nödvändiga åtgärder för efterlevnaden vidtas.
--	---

4.4 Uppföljningar av tidigare granskningar

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Uppföljande granskning	<p>Baserat på de bedömningar och rekommendationer som lämnades i följande fyra granskningar är det väsentligt att genomföra en uppföljande granskning av dessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Remisshantering (2016) • Eftervården vid hjärtinfarkt (2015) • Läkemedelshantering (2014) • Egenvården (2015) <p>Granskningen syftar till att ge underlag för bedömning om åtgärder vidtagits och återrapportering skett med anledning av regionstyrelsens beslut kopplat till revisionens tidigare granskning inom området.</p>
Palliativ vård - samverkansgranskning	Granskningen visade att det på verksamhetsnivå inte fanns en tillräcklig samverkan. Lämpligt kan vara att under 2020 eller 2021 initiera en uppföljande granskning tillsammans med kommunerna.

4.5 Förstudier

Nedan redogörs för de förstudier som kan komma att genomföras under året. Om något eller några av dessa förstudier visar sig vara ett område förenat med hög risk, kan det leda till djupgranskning under innevarande eller kommande år.

Förstudiens benämning	Förstudiens inriktning
Regionens arbete med innovation	Innovationer är en viktig komponent för att klara framtidens sjukvård inom de givna ekonomiska ramarna. Nya arbetssätt och nya metoder behöver "uppfinnas" och implementeras för att på nya sätt kunna tillhandahålla den sjukvård som medborgare kräver. Arbete med innovationer kräver både tid och engagemang från den

	<p>egna organisationen samt i många fall samverkan med andra aktörer, andra landsting, SKL, kommuner, forskare samt privata aktörer.</p> <p>Förstudien syftar till att kartlägga hur regionen arbetar med detta utifrån den under 2019 antagna innovationsstrategin och hur det planeras för detta framåt.</p>
<p>Hållbarhet – Agenda 2030</p>	<p>Agenda 2030-delegationen överlämnade den 11 mars 2019 sitt slutbetänkande till regeringen. I betänkandet presenterar Agenda 2030-delegationen förslag och bedömningar för Sveriges fortsatta genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling. Region Norrbotten har tillsammans med Länsstyrelsen och Norrbottens Kommuner skrivit en avsiktsförklaring om att bidra till att Agenda 2030 kan genomföras.</p> <p>Förstudien syftar till att kartlägga regionens organisering styrning och interna kontroll i sammanhanget.</p>

5 Revisorerna på Region Norrbottens hemsida

Vår revisionsplan för året samt revisionsberättelser, skrivelser, rapporter och mer därtill hittar ni på revisorernas hemsida:

<http://norrboten.se/sv/Demokrati-och-insyn/Sa-styrs-landstinget/Revisorer/>

Där kan du även ta del av tidigare års granskningsinsatser.